

OYSTER PERPETUAL
GMT-MASTER II

ROLEX

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 21. október 2015

41. tölublað | 9. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

Við það að slá í gegn

Stærstu hjólamerki
heims hafa
lýst áhuga á sam-
starfi við Lauf Forks

Vörumerkið
er orðið vel
þekkt í hjóla-
heiminum

347 milljóna
hefur verið aflað
í þremur hluta-
fjárahækkunum »6

»2

**Stefnir vill kaupa
húsnæði Alvotech**
Húsnæðið er í eigu
Róberts Wessman.

»4

**Þúsund milljarða
hlutabréfamarkaður**
Heildarvirði félaga í
Kauphöll Íslands hefur
vaxið hratt undanfarið.

»8

**Svipmynd:
Árni Stefán Jónsson**
Formaður SFR segir
kjarabaráttuna nú
yfirvegaðri en áður.

»10

**Landamæri verði
opnari**
Lars Christensen skrifar
um nýjasta Nóbelsverð-
launahafann í hagfræði.

»12

Á hálum ís
Stjórnarmaðurinn
skrifar um nýlega dóma
Hæstaréttar Íslands í
hrunmálum.

thecking.is

SÉRFRÆÐINGAR Í SKÝJALAUSNUM

Kynntu þér á thecking.is af hverju viðskiptavinir
okkar eru í skýjunum með Þekkingu.

Hafðu samband:
460 3100 / sala@thecking.is

PEKKING
Tölvudeildin þín

SKJÓÐAN

Breytt vinnumarkaðslíkan eða nýtt samfélagslíkan?

EKKERT vinnumarkaðslíkan er í notkun hérlandis – alla vega ekkert sem nein sátt ríkir um. Aðilar hins almenna vinnumarkaðar reka upp harmakvein þegar háskólamenntað fólk krefst leiðréttingar á launakjörum sínum og algerlega er talið fráleitt að hafa laun lágláunafólks svo hátt að fólk eigi raunhæfa möguleika á að lifa af launum sínum. Slíkt veldur allt að sögn of mikilli þenslu í hagkerfinu, sem aftur leiðir til verðbólgu sem allir vita að hækkar verðtrygðu lánin sem flestir burðast með sem myllustein um hálsinn.

ÞESS VEGNA eru skilaboðin frá aðilum hins almenna vinnumarkaðar, Seðlabankanum og stjórnvöldum skýr; þrátt fyrir að allir séu af vilja gerðir til að lagfæra launakjör háskólamenntaðra ríkisstarfsmanna og lágláunafólks skal fólk sætta sig við örlitla flís því verðtryggingin gleypir allar leiðréttingar og lagfæringar, og gott betur. Allt umfram flísina veldur kjaraskerðingu þegar upp er staðið.

HVI SKILUR fólk þetta ekki? Kannski riflega fjögur hundruð milljarða hagnaður nýju bankanna frá hruni, á sama tíma og fólk hefur mátt herða sultarólar, gleppi sýn? Skyldi launaskrið stjórnenda stórfyrirtækja og banka skapa glýju í augum almúgans? Skyldi afhending sameiginlegra þjóðarauðlinda til fámennrar klíku fyrir slíkk pirra þöpuninn svo mjög að hann ani endalaust út í vinnudeilur? Er þetta kannski bara öfundsyki?

EDA ER kannski kominn tími

til að gera róttækar breytingar; ekki aðeins skipta um vinnumarkaðslíkan heldur ráðast á sjálft samfélagslíkanið? Taka til endurskoðunar hinn svonefnda „samfélagsáttmála“ sem hvort er stendur ekki undir nafni þar sem hér er engin sátt. Það sést af siendurteknum vinnudeilum, sem skaða samkeppnishæfni íslenskra fyrirtækja.

NÚ ER Ísland ekki eina landið sem stendur frammi fyrir því að gríðarlegur auður safnast á hendur örfára á meðan milli-stéttin breytist í lágstétt og lægst launada fólk getur mögulega átt í sig, eða á, eða þak yfir höfuðið – en alls ekki allt í senn. Það réttlætir ekki ástandið hér á landi að aðrir búi við sams konar vanda.

SAMKEPPNISSTADA flestra íslenskra fyrirtækja, annarra en útgerðarfyrirtækja og nokkurra stærstu fyrirtækja landsins, er afleit vegna gríðarlega mikils fjármagnskostnaðar. Öll milljarðahundruðin sem renna inn í bankana draga úr getu íslensks atvinnulífs til að greiða mann-sæmandi laun á sama tíma og háir vextir og gjaldtaka banka sogar til sín sífellt stærri hluta ráðstöfunartekna almennings.

NÝTT vinnumarkaðslíkan á Íslandi hlýtur að byggjast á því að tekið verði á ofurhagnaði banka og markaðslausnir verði notaðar til að verðleggja aðgang að takmörkuðum auðlindum í sameiginlegri eigu þjóðarinnar. Málið snýst ekki um réttlæti eitt og sér heldur ekki síður um samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs til framtíðar.

Kauphöllin

MESTA HÆKKUN SÍÐUSTU VIKUNA

↑ Síminn
6,0%

MESTA LÆKKUN SÍÐUSTU VIKUNA

↓ HB Grandi
-1,7%

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFLÉLAG 365 miðlar ehf., Skaftahlíð 24, 105 Reykjavík, sími 512 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 512 5000 | Fax 512 5301

Umsjón Jón Hákon Halldórsson jonhakon@365.is

Ábyrgðarmaður Kristín Þorsteinsdóttir | Forsíðumynd Gunnar V. Andrésson

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@markadurinn.is Veffang visir.is

www.pwc.is

PwC býður á námskeið

Sem lið í aukinni þjónustu PwC er okkur sönn ánægja að bjóða þér á námskeið um tekjuskatt.

Á námskeiðinu verður farið yfir dæmi um útreikning tekjuskatts og tekjuskattskuldbindingar eða tekjuskattsinneignar hjá einkahlutafélagi.

Aðgangur er ókeypis, en vegna sætafjölda biðjum við þig vinsamlega um að skrá þig á www.pwc.is

Staður og stund:
Miðvikudagurinn 28. október
Kl. 9:00-10:30
PwC, Skógarhlíð 12

pwc

Stefnir er að því að húsnæðið verði tekið í notkun í byrjun næsta árs. FRÉTTABLAÐID/ANTON BRINK

Stefnir vill kaupa í húsnæði Alvotech

Stefnir, dótturfélag Arion banka, er í viðræðum um að kaupa meirihluta í húsnæði Alvotech við Sæmundargötu. Félag í eigu Róberts Wessman á húsnæði. Arion banki lánar félaginu fyrir stærstum hluta byggingarkostnaðarins.

SRE II, fasteignasjóður í rekstri Stefnis, dótturfélags Arion banka, á í viðræðum um að kaupa 51 prósent hlut í húsnæði Alvotech sem nú er í byggingu við Sæmundargötu. Þetta staðfestir Flóki Halldórsson, framkvæmdastjóri Stefnis. Hann segir viðræðurnar langt komnar en fyrst þurfi að greiða úr ákveðnum fyrirvörum áður en kaupin gangi í gegn.

Fasteignafélagið Sæmundur ehf., sem er í eigu Róberts Wessman, forstjóra Alvogen, systurfélags Alvotech, á húsnæðið samkvæmt því sem fram kemur á Fasteignaskrá ríkisins. Félagið keypti húsnæðið af Alvotech í febrúar árið 2014. Lóðin er í eigu Reykjavíkurborgar en Vísindagarðar Háskóla Íslands leigja Alvotech hana.

51%

hlut mun sjóðurinn SRE II eignast í húsnæði Alvotech gangi kaupin í gegn.

Róbert Wessman mun sjálfur leggja til minnst 20 prósent af byggingarkostnaðinum en 4,2 milljarða lánalína frá Arion banka á að standa undir að hámarki 80 prósentum af byggingarkostnaði samkvæmt því sem haft var eftir Halldóri Kristmannssyni,

framkvæmdastjóra hjá Alvogen, í Stundinni í ágúst. Búið er við að húsið kosti milli 5,5 og sex milljarða króna í byggingu.

Kaupverðið liggur ekki fyrir en Alvotech mun leigja húsnæðið af eigendum þess.

Alvotech stefnir að því að hefja starfsemi í húsnæðinu í byrjun næsta árs. Fyrirtækið hyggst á næstu mánuðum ráða fjörutíu vísindamenn í viðbót við þá sextíu sem þegar hafa verið ráðnir. Fjörutíu starfsmenn að auki verða einnig ráðnir á næstu mánuðum. Alvotech mun vinna að þróun líftæknihliðstæðna sem vonast er til að komist á markað árið 2019. ingvar@frettabladid.is

Á döfinni

Miðvikudagur 21. október

ÞJÓDSKRÁ ÍSLANDS

Upplýsingar um leiguverð íbúðarhúsnæðis

HAGSTOFA ÍSLANDS

Vinnumarkaður í september 2015

Fimmtudagur 22. október

HAGSTOFA ÍSLANDS

Visitala kaupmáttar launa í september 2015

Greiðslujöfnunarvísitala í nóvember 2015

Visitala líffeyrisskuldbindinga í september 2015

Mánaðarleg launavísitala í september 2015

ÖSSUR

Uppgjör þriðja ársfjórðungs

Föstudagurinn 23. október

LÁNAMÁL RÍKISINS

Útboð ríkisbréfa

Mánudagur 26. október

ICELANDAIR

Uppgjör þriðja ársfjórðungs íbúðarhúsnæðis

Þriðjudagur 27. október

ÞJÓDSKRÁ ÍSLANDS

Viðskipti með atvinnuhúsnæði í september

KÓPAVOGUR

Fjárhagsáætlun ársins 2016 birt

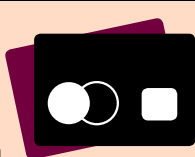
VÍSIR Allar markaðsupplýsingar

Vikan sem leið

13,7

MILLJARÐAR KRÓNA

var greiðslukortavelta erlendra ferðamanna í september. Veltuaukningin milli ára nam 4,3 milljörðum eða 46 prósentum.

6,9%

HAGVÖXTUR VAR Í KÍNA á síðustu þremur mánuðum samkvæmt opinberum hagtölum. Er það minnsti hagvöxtur frá árinu 2009. Hagfræðingar hafa dregið töluna í efa og sagt raunverulegan hagvöxt mun minni.

475

MILLJARDA HÆKKUN gæti orðið á verðtrygðum skuldum heimilanna gangi svörtustu hagspár Samtaka atvinnulífsins eftir. Þar er miðað við að launahækkanir verði 45-50 prósent til ársloka 2018 og a.m.k. níu prósent verðbólga.

Vandað skrifstofuhúsnæði til leigu

Hjá Reitum færðu bæði stórt og lítið skrifstofuhúsnæði tilbúið til afhendingar eða lagað að þínum þörfum.

Höfðabakki í Reykjavík
416 eða 908 m²
Með útsýni.

Hátún í Reykjavík
650 m² hús
Tilbúið til afhendingar.

Dalshraun í Hafnarfirði
400 eða 650 m²
Innréttað að þínum þörfum.

Kynntu þér fleiri kosti á reitir.is

REITIR

Velkomin til starfa

Styrking krónu gæti hamlað vexti á markaðnum

Heildarvirði félaga sem skráð eru í Kauphöll Íslands er einungis um fjórðungur af því sem var í júlí 2007. Félögin hafa hækkað verulega í verði undanfarið ár. Sérfræðingur í eignastýringu Virðingar telur hækkanirnar þó hafa staðið undir sér.

Sæunn Gísladóttir
saeunn@frettabladid.is

Mikil uppsveifla hefur átt sér stað á hlutabréfamarkaði undanfarin misseri eftir erfið hrunár. Markaðurinn er í dag metinn á 1.000 milljarða króna og hefur nær fimmfaldast að verðmæti frá ársbyrjun 2011. Enn er þó langt í land að hann nái sömu hæðum og fyrir hrun, þegar hæst stóð í stönginni nam virði markaðarins 3.800 milljörðum króna í júlí 2007. Það sem hefur einkennt uppbyggingu innlands hlutabréfamarkaðar eftir hrun er að allar nýskráningar hafa falið í sér sölu á þegar útgefna hlutafé og áhugi fjárfesta annarra en banka og lífeyrissjóða á að byggja upp markað virðist vera mjög takmarkaður. Þetta segir Eggert Þór Aðalsteinsson, sérfræðingur í eignastýringu Virðingar, en hann hélt erindi um horfur á hlutabréfamarkaði á fundi Virðingar á föstudaginn.

Eggert telur að uppsveiflan á hlutabréfamarkaði undanfarið, til að mynda 60% hækkun á aðalvísitölunum, OMI8 GI og GAMMA á einu ári, hafi staðið undir sér. „Það er svo margt sem er að vinna með félögum, bæði innri og ytri aðstæður. Í ytri aðstæðum er það þessi mikla lækking sem við sjáum á olíuverðinu. Fyrir okkar hagkerfi sem er háð olíuverði þá kemur þetta sérstaklega félögum eins og Icelandair Group, HB Grandi og Eimskipum til góða. Markaðsaðstæður fyrir Marel hafa líka verið mjög góðar, lækking hrávörverðs og matvælavæðs hefur hjálpað þeim mjög mikið auk þess sem hagræðing á rekstri félagsins hefur tekið vel,“ segir Eggert í samtali við Markaðinn. Kauphallarfyrirtæki séu fjárhagslega sterk um þessar mundir og helstu verðkennitölur hafi langt í frá hækkað upp úr öllu valdi. Hann bendir á að þar sem markaðurinn er tiltölulega litill þá sé vægi Icelandair og Marels ansi mikið í hlutabréfavisitölum. „Þau eru um helmingur í hvorri vísitölu þannig að mikil hækking á þessum tveimur félögum hefur mikil áhrif á heildarvöxtunina. Á síðasta ári

hefur Icelandair hækkað um 80% og Marel um 110%,“ segir Eggert.

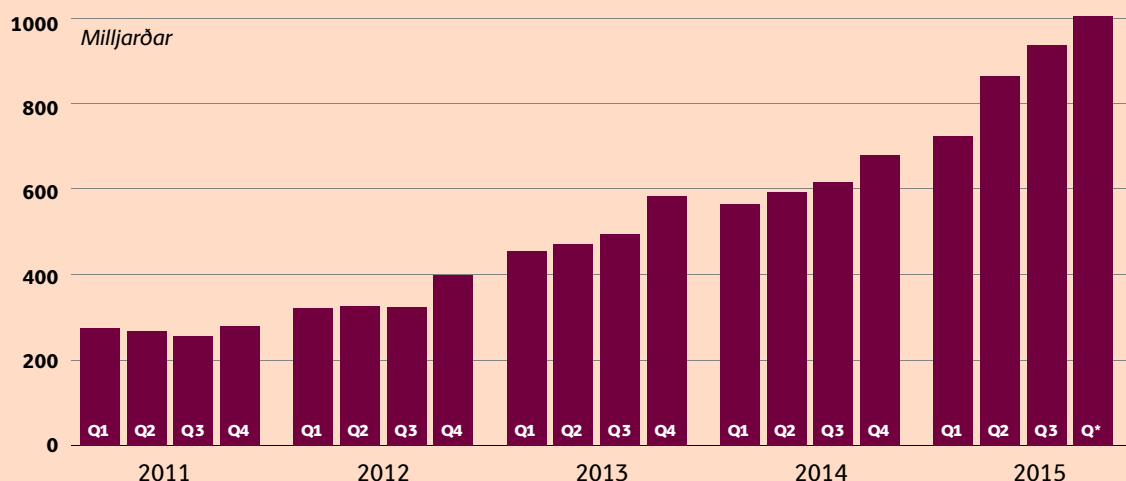
Annar ársfjórðungur á hlutabréfamarkaði var almennt mjög góður og yfir væntingum greiningaraðila. Eggert segir ýmislegt benda til þess að sá þriðji verði einnig sterkur. Á næstu misserum gæti styrking krónunnar undanfarnar vikur hins vegar farið að hafa neikvæð áhrif. „Við erum kannski ekki búin að sjá þetta koma fram í rekstrartölum, en þetta mun hafa neikvæð áhrif á félög með kostnað í krónum en litlar sem engar tekjur í krónum. Styrkingin gæti einnig dregið úr vexti ferðaþjónustunnar og haft neikvæð áhrif á sjávarútveginn. Hlutfallslega hafa tekjur Icelandair í íslenskum krónum verið að minnka en launakostnaður er hins vegar nær allur í íslenskum krónum. Það eru ákveðnar blikur á lofti núna, sérstaklega út af krónunni, en það er margt mjög hagstætt enn, olían er enn þá lág og verð sjávarafurða hefur haldist hátt, sérstaklega í botnfiski. Sterk króna mun þó hjálpa innanlandsfyrirtækjunum eins og til dæmis Högum,“ segir Eggert. Þá hefur skörp kröfulækkun á skuldbréfamarkaði vegna innflæðis frá erlendum fjárfestum síðustu vikurnar verkað jákvætt á hlutabréfamarkaðinn, enda geri fjárfestar lægri ávöxtunarkröfu til hlutabréfa þegar áhættulausir lækka.

Eggert telur að miðað við þá miklu eftirspurn sem hefur verið eftir hlutabréfum gæti markaðurinn hæglega tekið við fleiri nýjum félögum. Hann bendir á að mikil eftirspurn hafi verið þegar Siminn fór á markað. Hins vegar sé staðan sú núna að ekki sé að koma neitt nýtt félag á markað fyrir en á seinni hluta næsta árs, þegar Ólgerðin og Skeljungur stefna á markað. „Hlutabréfamarkaðurinn hefur verið undir talsverðum þrýstingi til hækkingar. Það er mikið innflæði á hann úr öllum áttum,“ segir Eggert. Hann telur að markaðurinn gæti tekið við fjórum til fimm fyrirtækjum núna. „Markaðurinn er ansi einsleitur. Það vantar félög inn á markað til dæmis úr orkugeiranum, fjármálagæiranum, sjávarútvegi og ferðaþjónustu. Það eru þrjú

Siminn er nýjasta félagið á markaði en félagið var tekið til viðskipta á Aðalasta Kauphallarinnar þann 15. október. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

Markaðsvirði hlutabréfa Aðalmarkaðar og First North

* Staðan tekin 16. október 2015

●● Íslenski hlutabréfamarkaðurinn á síðustu árum hefur ekki verið fjármögnunartettvangur til að sækja sér áhættufjármagn. Allar þessar nýskráningar hafa falið í sér sölu á þegar útgefna hlutafé og svo virðist áhugi einkafyrirtækja, sem eiga hin og þessi fyrirtæki sem gætu farið á hlutabréfamarkað, mjög takmarkaður.

Eggert Þór Aðalsteinsson, sérfræðingur í eignastýringu Virðingar

fastignafélög, þrjú tryggingafélög og tvö fjarskiptafélög á markaði, en þetta endurspeglar ekkert endilega íslenskt atvinnulíf. Það vantar meginstöðirnar sem eru orkugeirinn og sjávarútvegurinn,“ segir Eggert.

Eggert telur að hlutverk markaðarins hafi breyst mikið undanfarin ár. „Íslenski hlutabréfamarkaðurinn á síðustu árum hefur ekki verið fjármögnunartettvangur til að sækja sér áhættufjármagn. Allar þessar nýskráningar hafa falið í sér sölu á þegar útgefna hlutafé og svo virðist áhugi einkafjárfesta, sem eiga hin og þessi fyrirtæki sem gætu farið á hlutabréfamarkað, mjög takmarkaður. Nýskráningar

FA leggur til að tollar á mat lækki um helming

Félag atvinnurekenda leggur til að tollar á innfluttum búvörum verði lækkaðir um helming og tollvernd fyrir svína- og alifuglakjöt verði afnumin að fullu. Einnig er lagt til að tollar á vörur eins og geitaost, andakjöt, franskartöflur og pasta, sem ekki keppa við innlenda framleiðslu, verði afnumdir að fullu. Þetta er meðal þess sem fram kemur í nýrri skýrslu FA, Matartollar: Verndarstefna eða samkeppni og valfrelsi neytenda? FA fagnar þeim skrefum sem þegar hafa verið stigin og áformuð

eru á næstunni en hvetur til þess að maturinn sé ekki undanskilinn í umræðunni um tollalækkanir. Tillögur FA eru í samræmi við tillögur sem framkvæmdastjórn Samráðsvettvangs um aukna hagsæld lagði fram 2013.

Í skýrslunni eru færð rök fyrir því að stjórnvöld hafi hunsað tillögur stofnana, nefnda og starfshópa á þeirra eigin vegum um að draga úr eða afnema tollvernd á búvörum. Það er mat FA að skömmtunarkerfi í innflutningi á mat, svokallað tollkvótakerfi, hafi

» Félag atvinnurekenda vill auka innflutning á matvörum. FA vill lækka tolla á innfluttum búvörum um helming. Auk þess að afnema að fullu tollvernd fyrir svína- og alifuglakjöt og innfluttar vörur sem ekki keppa við innlenda framleiðslu, svo sem geitaost, andakjöt, franskartöflur og pasta.

í för með sér margvíslegar samkeppnishindranir og óhagræði, jafnt fyrir neytendur sem innflutningsfyrirtæki. Við aukinn innflutning eykst neytendaábat þar sem innlent vöruúrval verði meira og verðlag lækki í ljósi aukinnar samkeppni.

FA færir einnig rök fyrir tillögum sínum með því að vísa til þess að innlend framleiðsla búvara anni ekki eftirspurn svína- og alifuglakjötsframleiðslu á innanlandsmarkaði og því síður framleiðslu nautakjöts. – sg

Félag atvinnurekenda vill afnema tolla af ákveðnum

Hrun á húsnæðisverði hættulegra en hlutabréfabóla

Hrun á kínverskum fasteignamarkaði hefði mun alvarlegri afleiðingar en sú verðlækkun sem hefur átt sér stað á kínverskum hlutabréfamarkaði. Þetta sagði Peter Westaway, yfirhagfræðingur og forstöðumaður fjárfestinga hjá Vanguard í Evrópu, á fundi VIB um fjárfestingar eftir afnám hafta.

Westaway benti á að um helmingur af auði Kínverja væri bundinn við húsnæði en aðeins níu prósent við hlutabréf.

Hrun á fasteignamarkaðnum hefði gífurlegar afleiðingar fyrir heimshagkerfið. Muni fasteigna-

» **Helmingur af auði Kínverja er bundinn við húsnæði en aðeins 9 prósent við hlutabréf.**

verð lækka jafn mikið og gerðist árið 2009 í Bandaríkjunum gæti hagvöxtur í Kína orðið neikvæður. Westaway telur þó ekki að svo skörp verðlækkun verði raunin þótt einhverjar verðlækkanir muni

eiga sér stað. Kínverski seðlabankinn hafi enn svigrúm til að lækka styrivexti og blása þannig frekara lífi í kínverska hagkerfið.

Þá benti hann á að útflutningur til Kína væri lítill hluti af heildarútflutningi Evrópuríkja. Til að mynda fari innan við tíu prósent af útflutningi Þjóðverja til Kína.

Hægari vöxtur í kínverska hagkerfinu hafi þó mikil áhrif á ríki sem treysta á útflutning á hrávörum enda hafi Kína haft gífurlega þörf fyrir hrávörur vegna þeirrar uppbyggingar sem átt hafi sér stað þar. – ih

Peter Westaway sagði hrávöruútflutningur þá sem tapa mestu á minni hagvexti í Kína. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

1.000

ma. kr. markaðurinn í dag

500

ma. kr + virði Össurar, Marels og Icelandair Group

3.800

ma. kr. virði markaðarins á hápunkti í júlí 2007

undanfarin ár hafa allt verið eignir sem kröfuhafar og bankar hafa verið að losa, til dæmis þegar Framtakssjóður seldi í N1 og Fjar-skriptum og Arion banki seldi hluti í Símanum, HB Granda, Reitum og Eik. Áður fyrr var hlutabréfamarkaðurinn notaður sem tæki til að sækja sér nýtt hlutfé, eins og gerðist í m.a. tilfelli Bakkavarar Group, Kaupþings, Össurar og Marels," segir Eggert að lokum.

Áhugvert verður að fylgjast með því hvort þessi þróun muni halda áfram, hins vegar er víst að það mun koma tími þar sem bankarnir og slitabúin hafa selt alla sína hluti, þá breytist ef til vill hlutverk markaðarins aftur.

matvörum. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

BLUEBIRD CARGO

FERSKUR FISKUR TIL AMERÍKU

BOSTON | NEW YORK | CHICAGO | ORLANDO | SAN FRANCISCO | TORONTO

Bluebird Cargo býður nú upp á nýja flutningamöguleika fyrir ferskan fisk til Norður Ameríku. Með því að nota beint tengiflug með Aer Lingus og Delta Airlines í gegnum Dublin - þá er fiskurinn kominn á áfangastað innan 24 klukkustunda. Boðið er upp á flutninga til Boston, New York, Orlando Chicago og San Francisco í Bandaríkjunum og Toronto í Kanada.

Við bjóðum flutninga í gámum og vörubretum alla leið sem tryggir betri vörumeðferð. Okkar þjónusta er sveigjanleg, skilvirk og við bjóðum hagstætt verð. Hafðu samband og fáðu tilboð

GÁMAR OG VÖRUBRETTI ALLA LEIÐ | HITASTÝRÐIR FLUTNINGAR

Bluebird Cargo • Lynghál 4 • 110 Reykjavík
Sími: 420 0200 • sales@bluebirdcargo.com
www.bluebirdcargo.com

Hafið samband:
Útflutningur í síma 420 0238
Innflutningur í síma 420 0232

Stærstu hjólreiðamerkin farin að sýna

Stærstu hjólreiðaframleiðendur heims hafa sett sig í samband við frumkvöðlafyrirtækið Lauf Forks með áhuga á samstarfi. Takist að selja þeim lagið farið að skila hagnaði að sögn stofnendanna. Þeir segja það hafa verið mun meiri vinnu en þeir hafi gert sér grein fyrir í upphafi að selja

Ingvar Haraldsson
ingvar@frettabladid.is

Það er gaman að líta yfir farinn veg og sjá hvað þetta er komið langt. Ef þú ferð inn í hjólabúð í Suður-Afríku þá þekkir fólk þar merkið,“ segir Benedikt Skúlason sem stofnaði nýsköpunarfyrirtækið Lauf Forks árið 2011 með æskuvini sínum, Guðberg Björnssyni. Fyrirtækið framleiðir nýja og byltingarkennda tegund hjólreiðagaffla, sem er sá hluti hjólsins sem gengur niður úr stýrinu og niður í framhjólíð.

Þó við fyrstu sýn láti slík framleiðsla ekki mikið yfir sér er hjólreiðabransinn stór, veltir fleiri milljörðum á ári og lítil sneið af kökunni getur gefið mikið í aðra hönd.

Markaðurinn settist niður með þremur af fjórum starfsmönnum Lauf Forks, þeim Benedikt, Guðberg og Bergi Benediktssyni, framleiðslustjóra fyrirtækisins.

Benedikt, sem þá var starfsmaður Össurar, segir að Guðberg hafi litist vel á hugmyndina þegar hann kynnti hana fyrir honum um áramótin 2010 til 2011. „Honum leist vel á konseptið og við ákváðum að prófa að keyra þetta aðeins áfram og gera prótótýpu,“ segir Benedikt.

Benedikt fékk frumherjastyrk frá Nýsköpunarmiðstöð Íslands vorið 2011 til að þróa verkefnið frekar og í kjölfarið var Lauf Forks stofnað. „Sumarið 2011 gerðum við svo fyrstu frumgerðina, sex kílóa hlunk sem sannaði konseptið,“ segir hann.

En hver er galdurinn á bak við hjólreiðagaffla Lauf forks?

„Þetta er létt, sterkara og endingarbetra en aðrir demparar. „Það er enginn annar demparagaffall sem tekur þessi litlu högg,“ segir Benedikt.

Þeir hafa hingað til helst einbeitt sér að því að framleiða gaffla fyrir fjallahjól en nú vinna þeir að því að þróa þriðju vöru sína, sem er ætluð fyrir blöndu götuhjóls og fjallahjóls. „Við erum að stækka markhópinn. Við erum að finna alltaf betur og betur hvar okkar styrkleikar liggja,“ segir Benedikt.

Orðið þekkt merki í hjólaheiminum

Hver gaffall kostar 990 dollara erlendis, um 124 þúsund krónur. Þeir segja það ekki kostnað sem viðskiptavinir þeirra setja fyrir sig. Ódýrustu hjólin sem gafflarnir fara á kosta á milli 400 og 500 þúsund krónur en mörg hver kosta þau vel yfir milljón krónur. „Oft er það þannig að demparinn er fjórðungur af verðinu og eftir því sem hjólið er dýrara verður þetta minni partur af kostnaðinum,“ segir Guðberg. Frá því fyrstu gafflarnir fóru í sölu í ágúst í fyrra hefur Lauf Forks selt um tvö þúsund stykki og hafa tekjurnar numið um 100 milljónum króna. Fyrirtækið þurfi hins vegar að selja fimm til tíu þúsund gaffla á ári til þess að það skili hagnaði.

Þeir benda á að merkið sé orðið vel þekkt í hjólreiðaheiminum þrátt fyrir ungan aldur fyrirtækisins. „Við erum að selja þetta nánast alls staðar á byggðu bóli,“ segir Benedikt, en fyrirtækið er komið með dreifingaraðila í 19 löndum. „Það eru eiginlega engir lykilmarkaðir eftir. Það eru einhverjir af hinum sterku mörkuðum þar sem við erum aðeins að skoða dreifingaraðila en ekki á mörgum,“ segir hann.

„Þú getur farið núna inn í hjólabúð í London eða Madrid og spurt um þetta og þá þekkjá þetta allir. Ef menn vita eitthvað um hjólreiðar þá vita menn hvað þetta er,“ segir Benedikt.

Benedikt Skúlason, Guðberg Björnsson og Bergur Benediktsson eru meirihluti starfsmanna Lauf Forks. Á myndinni má sjá gaffal frá Lauf Forks sem er sérhannaður fyrir svokölluð Fat Bike-fjallahjól. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

Ekki lengur skrytnir á hjóli

Strákarnir segjast sjá mikinn mun á hjólreiðameningunni. „Hún hefur blómstrað síðan þá, hvort sem það er okkur að þakka eða ekki. Þetta er búið að vaxa á öllum stigum samgöngu-, keppnis- og fjallahjólreiðar,“ segir Bergur.

„Borgin er búin að gera svo mikið og leggja stiga út um allt. Maður er

ekki lengur skrytnir þegar maður er að hjóla. Núna er kominn almennilegur fatnaður, það eru ekki allir bara í öryggisvestum,“ segir Guðberg.

„Það er rosa breyting á hugarfari og aðstöðu,“ bætir Benedikt við.

Drengirnir segjast alltaf hafa verið með hálfgerða hjóladellu og fermingarpendingarnir þeirra

hafi að mestu farið í ný hjól. „Maður tók smá pásu í kringum bílprófið. Það er venjan að þá sjást menn ekki á hjóli næstu fimm árin og svo byrja menn að hjóla aftur. Við Guðberg vorum að eyða öllu okkar sparifé í hjól þegar við vorum 13-14 ára. Setja nýja komponenta, nýjar bremsur og gaffla,“ segir Benedikt.

●● Núna eru nokkrir boltar sem eru á lofti með virkilega stór merki sem gætu verið að selja þúsund stykki í einni sölu. Það er næsti áfangi.

900

milljónir króna er heildarvirði Lauf Forks miðað við síðustu hlutafjár aukningu.

Lykillinn að selja stóru merkjunum

Þeir telja ekki að kunnahópurinn muni breytast með nýja gafflinum. Benedikt segir markhóp þeirra einna helst samanstanda af skrifstofumönnum á milli þrítugs og fimmtugs með hjóladellu. „Þetta er alltaf kunnahópurinn sem við viljum miða að. Við viljum komast dýpra inn í þetta. Lykillinn er að komast inn í hjólamerki þannig að þau bjóði upp á gaffalinn sem staðalbúnað á hjólunum sínum,“ segir Benedikt.

„Núna eru nokkrir boltar sem eru á lofti með virkilega stór merki sem gætu verið að selja þúsund stykki í einni sölu. Það er næsti áfangi,“ bætir hann við. Gangi það eftir muni fleiri fylgja í kjölfarið og fyrirtækið ætti að vera orðið sjálfbært og skila hagnaði að þeirra sögn.

„Við erum komnir mjög langt á veg. Frá því að vera litlir með nýja vöru yfir í að vera raunhæfur valkostur,“ segir Benedikt.

„Það er alveg að gerast núna. Við erum að fá fyrirsurnir frá hjóla-fyrirtækjunum um að gera svona gaffal fyrir svona hjólastell,“ bætir Guðberg við.

„Eitt af þremur stærstu hjóla-fyrirtækjum bransans, með veltu upp á milljarða dollara, setti sig í samband við okkur að fyrra bragði vegna hjóls sem þeir voru að prófa,“ segir Benedikt.

„Auðvitað er markmiðið að komast sem fyrst í stöðugan rekstur. Það er svona næsta skref.“

Hugsa ekki um að verða ríkir

Félagið hefur hingað til verið fjármagnað með nýju hlutafé. Það fékk 50 milljónir króna í aukni hlutafé sumarið 2013 og lauk svo 190 milljóna króna hlutafjárútbóði með aðstoð H.F. Verðbrefa sumarið 2014. Það ár var félagið rekið með 137 milljóna króna tapi ári enda hóf það ekki sölu á fyrstu reið-hjólagöfllum sínum fyrr en á síðari hluta ársins og hafði því engar tekjur fram að því.

Þriðju stóru hlutafjár aukningunni lauk nú í sumar og var hún upp á 107 milljónir króna. Í henni seldu þeir þeim sem áttu fyrir hlutabréf í félaginu tæplega tólf prósent hlut til viðbótar. Miðað við það verð sem fékkst í þeirri hlutafjár aukningu er félagið í heild metið á tæplega 900 milljónir króna. Benedikt á eftir hlutafjár aukninguna tæplega 35 prósent hlut í Lauf Forks sem metinn er um 313 milljónir. Þá á Guðberg 12,5 prósent hlut sem metinn er á 112 milljónir króna. Aðspurðir hvort þeir séu orðnir ríkir segjast þeir lítið hugsa um það. „Það er bara eitthvað þegar það er eitthvað. Þetta eru bara einhverjar tölur á blaði. Maður er ekkert að spá í því,“ segir Guðberg.

„Auðvitað eru ágætis líkur á að

áhuga

vöruna getur fyrirtækið fé-
gaffalinn til framleiðenda.

●● Það er enginn að fara að gera okkur greiða. Þeir taka þetta bara inn af því að það er eftirspurn frá markaðnum

2.000

hjólreiðagafflar hafa selst hjá Lauf Forks á því rúma ári sem fyrirtækið hefur verið með þá í sölu.

Þetta verði ansi mikils virði og raunerist á endanum en hvenær, hvernig og hvort það verður veit maður ekki. Svo eru alltaf einhverjar prósentlíkur á að þetta einhvern veginn gangi ekki upp,“ segir Benedikt.

Þeir segja erlend hjólreiðamerki hafa sýnt áhuga á að kaupa fyrirtækið í upphafi. Nýlega hafi takmarkaðar þreifingar átt sér stað. „Þetta er ekki orðið eins mikils virði fyrir þeim og þetta er fyrir okkur. En eftir tíu mánuði, þegar næsta vara kemur, þá kannski snýst það við,“ segir Benedikt.

Hræðast ekki að vera í minnihluta

Eftir síðustu hlutafjáraukningu eiga Guðberg og Benedikt samanlagt um 47,5 prósent hlut í félaginu og eru því orðnir minnihluta eigendur í félaginu. Þeir segjast þó ekki óttast það enda séu hluthafarnir margir sem eigi hver um sig lítinn hlut og hafi skilning á starfsemi fyrirtækisins. „Ef þeir sameinast gegn okkur þá erum við virkilega að gera eitthvað rangt,“ segir Benedikt.

Félagið hefur heimild frá hluthöfum til að auka hlutfé sitt um 143 milljónir króna til viðbótar.

„Við ætlum að bíða með að auka hlutféð meira, vonandi þurfum við ekki að auka það frekar,“ segir Benedikt.

Enginn í þessu til að gera greiða

Þeir segjast hafa þurft að hafa fyrir hverjum áfanga á leiðinni. „Maður hélt alltaf að maður þyrfti bara að vera með flotta vöru sem hefði tæknilega augljósa kosti og myndi bara sjálf komast inn á markaðinn. En maður þarf að senda þrjátíu þúsund tölvupósta á hina og þessa vörustjóra hjá hinum og þessum fyrirtækjum. Þeir eru náttúrulega bara uppteknir í sinni vinnu. Þeirra verkefni er ekki að koma okkur á framfæri. Þeir eru bara að hugsa um hvað hentar þeim. Þannig að maður þarf rosa tröppugang,“ segir verkfræðingurinn Benedikt.

Þeir hafi fyrst þurft að selja þeim allra nýjungagjörnnustu gaffalinn, sem kaupir hann til að vera frumlegir. „Þá fær maður inn næsta hluta markaðarins, þá sem eru kannski aðeins minna nýjungagjarnir en dálítið til í nýja hluti, svo förum við inn í litlu hjólreiðamerkin og þau kynna þetta betur og svo kannski koma miðlungs hjólreiðamerkin,“ segir hann.

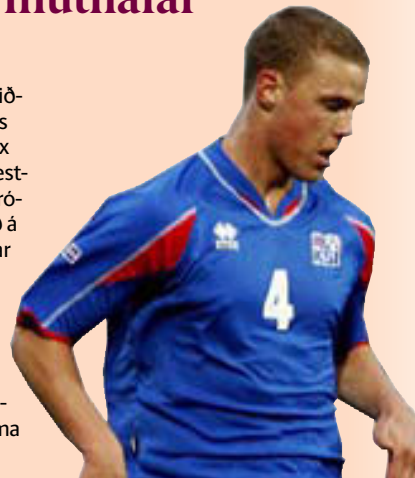
„Það er enginn að fara að gera okkur greiða. Þeir taka þetta bara inn af því að það er eftirspurn frá markaðnum. Það er enginn sem einbeitir sér að því að búa til eftirspurn eftir Lauf-göfllum af því að þetta er svo góður gaffall. Við þurfum fyrst að sanna að hann sé góður og svo koma hinir inn og selja hann því það er markaður fyrir hann.“

Hér prófar Bergur Benediktsson framleiðslustjóri gaffla fyrirtækisins. Miklu skipti að þeir endist enda sé fimm ára ábyrgð á þeim. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

Landsliðsmenn hluthafar

Samkvæmt því sem fram kom í ársreikningi ársins 2014 var Tryggingamiðstöðin þriðji stærsti hluthafi félagsins á eftir Benedikt og Guðbergi með sex prósent hlut. Þá átti P126 ehf., fjárfestingafélag Einars Sveinssonar, 1,89 prósent hlut í félaginu. Athygli vekur að á meðal hluthafa Lauf Forks eru Ragnar Sigurðsson og Emil Hallfreðsson, leikmenn íslenska karlalandsliðsins í knattspyrnu. Þá á Róbert Gunnarsson, linumaður handboltalandsliðsins, einnig hlut í félaginu. Fjöldi íslenskra og erlendra hjólreiðaáhugamanna auk vana og fjölskyldumeðlima er einnig meðal hluthafa.

VÖNDUÐ SKRIFSTOFUHUÐSGÖGN

Á MIKLU BETRA VERÐI

PRIMA SKRIFBORD
120x60cm eða 160x60cm
Með eða án rafmagnsstóla
Til hvítu, beyki, hlyn,
kirsuberja, gráu og elk.
Verð frá kr. 34.200,-

ALU BASIC SKRIFBORDSSTÓLL
Blát, grár eða svartur
Verð kr. 53.800,-

SITNESS 20 HEILSUKOLLUR
Rauður, fjólublár, blát,
appelsínugulur, ljósgrænn,
grænn, gulur, grár og svartur
Verð kr. 42.700,-

TOP-PRO SKRIFBORDSSTÓLL
Blát, grár, svartur
eða rauður
Verð kr. 29.900 kr,-

PRIMA MÖPPUHILLUR
Breidd 89cm
Dýpt 40cm
Hæð: 113cm,
185,5 eða 221,5 cm
Opnir eða með
hurðum/skúffum
Til hvítu, beyki, hlyn,
kirsuberja, gráu eða elk.
Verð frá kr. 29.800,-

Hirzlan

Smiðsbúð 6, 210 Garðabæ, Sími 564 5040
www.hirzlan.is

SKARPHÉÐINN BERG
STEINARSSON

Fenginn til að stýra Íshestum

Skarphéðinn B. Steinarsson hefur verið ráðinn framkvæmdastjóri Íshesta. Skarphéðinn hefur víðtæka reynslu af ferðaþjónustu og stjórnun fyrirtækja. Hann var síðast hjá Ferðaskrifstofu Íslands. Frá árinu 2013 hefur Skarphéðinn rekið eigin ferðaþjónustu í Stykkishólmi.

Íshestar voru stofnaðir árið 1982 og býður fyrirtækið upp á dagsferðir frá hestamiðstöð sinni í Hafnarfirði ásamt lengri ferðum um allt land. Þá reka Íshestar ferðaskrifstofu sem sérhæfir sig í menningar- og heilsuferðaþjónustu ásamt hvata- og gönguferðum. „Það er gríðarlega spennandi að ganga til liðs við Íshesta, fyrirtæki sem byggir á yfir 30 ára grunni, á tímum mikils uppgangs í ferðaþjónustunni á Íslandi,“ segir Skarphéðinn. – jhh

ÁSLAUG THELMA
EINARSDÓTTIR

Til liðs við Orku náttúrunnar

Áslaug Thelma Einarsdóttir hefur verið ráðin forstöðumaður markaðs- og kynningarmála hjá Orku náttúrunnar, sem er nýtt starf hjá ON. Áslaug hefur mikla reynslu í markaðs- og kynningarmálum sem og orkumálum. Hún var meðal annars forstöðumaður upplýsinga- og kynningarmála hjá Icelandair Group, og verkefnisstjóri hjá Canadian Geothermal Energy Association. – sg

Árni Stefán Jónsson stendur í ströngu þessa dagana. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

Fyrsta verkfall SFR í 31 ár

Árni Stefán Jónsson hefur verið formaður SFR frá 2006. Hann á að baki þriggja áratuga reynslu af verkalyðsstarfi. Hann segir kjarabaráttuna vera yfirvegaðri nú en hún var á árum áður. Hann lætur senn af störfum.

SVIPMYNDIN

ÁRNI STEFÁN JÓNSSON

Það hefur mikið mætt á Árna Stefáni Jónssyni, formanni SFR, stéttarfélags í almannajónustu, síðustu daga. Félagsmenn hafa verið í verkfalli að undanfögnu og Árni Stefán setið langa samningafundi dögum saman. Árni er þó ýmsu vanur, enda hefur hann verið þátttakandi í stéttarfélagssáttunni um áratugaskeið. Hann kom úr námi 1981 og byrjaði þá að vinna í meðferðarbransanum og varð trúnaðarmaður. Hann tók síðan sæti í samninganefnd SFR árið 1987 og starfaði einnig með BSRB. Hann varð síðan framkvæmdastjóri SFR eftir stjórnarskipti árið 1990. Sextán árum seinna var hann kjörinn formaður félagsins.

Árni Stefán nam rafvirkjun og varð formaður Félags nema í rafmagnsiðn og síðar varaformaður Lönnemasambands Íslands. Síðar flutti hann til Svíþjóðar og tók phil. cand.-próf í félags- og uppeldisfræðum.

Árni Stefán segir að starfsemi SFR hafi undið mikið upp á sig frá því að hann tók fyrst þátt í starfinu. „Við erum að veita miklu meiri þjónustu til félagsmanna í gegnum alls konar sjóði og við höfum sett upp mjög sterkt starfsmenntunarbatteri og eyddum miklum tíma í að taka utan um það,“ segir Árni Stefán. Þetta starf hafi verið unnið í tólf ár, sé mjög sterkt og unnið í góðri samvinnu við fjármálaráðuneytið. Árni Stefán segir að margt varðandi kjaramálin hafi breyst. Áður hafi verið unninn einn miðlægur kjara-

●● Ég hef í gegnum árin verið mikill skokkari og svo lagðist ég í hestamennsku. Ég hef eytt tíma þar en vildi gjarnan sinna hestamennskunni meira en ég hef gert.

samningur en nú séu unnir stofn- anasamningar fyrir hverja stofnun. „Það hefur kallað á miklu meiri vinnu við að ganga frá málum.“

Þá hefur fjölgað í félaginu undanfarið. „Það varð sprenging í ríkisstarfsmönnum 2002-2007 og við erum komin upp í 5.500 þó að málefni fatlaðra hafi verið færð til sveitarfélaganna. Áður vorum við á bilinu 2.500 til 3.000.“

Árni Stefán segir að kjarabaráttan sé yfirvegaðri en hún var á árum áður. „Menn tala meira saman og tala öðruvísi saman og eru lausnamiðaðri heldur en hitt. Dæmin sýna það enda hafa félagsmenn í SFR ekki farið í verkfall síðan 1984, eða í 31 ár.“

Hjá SFR er útskiptaregla og menn mega ekki gegna starfi formanns lengur en í tólf ár. Árni segir sinn tíma koma 2017. „Ég er á leiðinni út, en líka kominn á þann aldur.“ Hann segist eiga tímafrekar og skemmtilegar tólmstundir sem hann getur lagt meiri rækt við þegar hann hættir. „Ég hef í gegnum árin verið mikill skokkari og svo lagðist ég í hestamennsku. Ég hef eytt tíma þar en vildi gjarnan sinna hestamennskunni meira en ég hef gert,“ segir Árni Stefán. jonhakon@frettabladid.is

Telja að tæknibólan sem ríki í Kísildal gæti verið byrjuð að springa

Nýlegar tilkynningar um hópuppsagnir gætu verið fyrstu viðvörunarmerkin um það að tæknibólan sé að byrja að springa að mati pistlahöfundar hjá Business Insider.

Á undanförunum mánuðum hefur fjöldi tilkynninga um hópuppsagnir borist frá stærstu tæknifyrirtækjum heims. Meðal fyrirtækja sem hafa tilkynnt um þetta eru Twitter, Microsoft og Snapchat. Í síðustu viku bárust fregnir af því að Flipagram væri að segja upp fimmtungi starfsmanna sinna, Zomato á Indlandi væri að segja upp 300 starfsmönnum, flestum í Bandaríkjunum, Snapchat hefði sagt upp tólf starfsmönnum og að Twitter væri að segja upp 336 starfsmönnum.

Ástæður uppsagnanna undanfarna mánuði eru eins fjölbreyttar

Uber er metið á rúmlega 6.000 milljarða en á ekki einn einasta bíl. FRÉTTABLAÐIÐ/EPA

og fyrirtækin eru mörg. Hins vegar vekur það athygli að um er að ræða bæði ung fyrirtæki og reynslumikil, eldri fyrirtæki. Þessar fregnir berast eftir fjölda tilkynninga undanfarna mánuði um fjármögnun tæknifyrirtækja sem nema milljörðum króna.

Pistlahöfundur Business Insider veltir upp spurningunni um það hvort uppsagnirnar séu heilbrigðismerki þar sem fyrirtæki eru að taka meðvitaða ákvörðun um að takmarka umsvif sín og skera niður kostnað, eða hvort þetta séu fyrstu varúðarmerki þess að markaðurinn sé að breytast.

Sú staðreynd að tæknibóla ríki í Kísildalnum hefur verið höfð á orði í nokkurn tíma og telja margir að það sé einungis tímaspursmál hvenær hún springur. Tæknifyrir-

tæki hafa verulega sótt í sig veðrið eftir alheimskreppuna. Ef lítið er á lista yfir verðmætustu vörumerki heims skipa tæknifyrirtæki sex af tíu toppsætunum, þeirra á meðal eru Apple, Google, og Microsoft. Tæknifyrirtækin eru mörg mjög verðmæt en eina raunverulega verðmæti þeirra er hugvitið. Airbnb, sem er stærsta hótelleiðgjafi heims, á til að mynda engin hótél, og Uber er ein stærsta leigubílaþjónusta heims en á enga bíla. Airbnb er metið á 25 milljarða dollara, jafnvirði 3.100 milljarða íslenskra króna, og Uber er metið á tvöfalt meira. Verðmætið hefur rokið upp undanfarið ár og því er talið að einn daginn muni bólan springa.

Tíminn verður að leiða í ljós hvort og þá hvenær. – sg

Póstdreifing

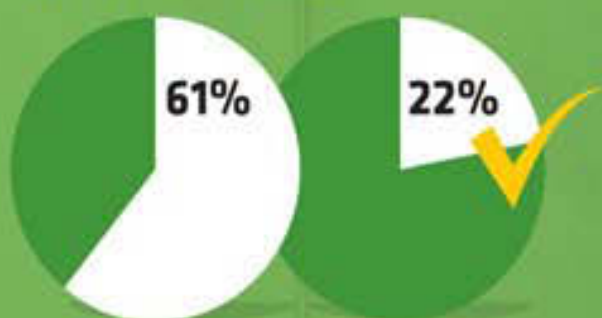
Við látum það berast

ÞÚ NÆRÐ TIL FJÖLDANS MEÐ OKKUR

FJÖLPÓSTUR er sterkur og áhrifaríkur auglýsingamiðill sem skilar ítarlegri upplýsingum til neytenda en hefðbundnar auglýsingar.

61% LANDSMANNA LESA FJÖLPÓST
22% AF ÞEIM KAUPA AUGLÝSTA
VÖRU EÐA ÞJÓNUSTU

„Ég hef verið í viðskiptum við Póstdreifingu í árabíl og alltaf fengið fyrsta flokks þjónustu.“

Guðbjartur
Finnbjörnsson
Ritstjóri Lífandi vísinda

VIÐ GETUM
AÐSTOÐAÐ VIÐ
AÐ NÁ ÁRANGRI
VIÐ DREIFUM INN
Á 80.000 HEIMILI
SEX DAGA
VIKUNNAR

www.postdreifing.is

Stjórnmal

Katrin Jakobsdóttir
formaður Vinstri
grænna

Spurning um skynsemi

Það eru ýmis jákvæð teikn á lofti í íslensku efnahagslífi, fyrst og fremst vegna aukinna umsvifa í ferðaþjónustu. Hins vegar er full ástæða til að sýna varúð og gæta þess að við missum ekki tókin á uppganginum. Núverandi ríkisstjórn tók við ágætu búi af þeirri síðustu og þegar árin sjö frá hruni eru skoðuð í samhengi má sjá að hér hefur undraverður árangur náðst í ríkisfjármálum og efnahagsmálum. Enn eru stór viðfangsefni fram undan, til dæmis hvernig bregðast skal við velgengi og vexti. Staðreyndin er sú að núverandi ríkisstjórn var snögg að forgangsráða í þágu hinna efnameiri. Það var gert með því að afnema auðlegðarskatt, lækka veiðigjöld, afnema orkuskiatt. Síðan var ráðist í að lækka tekjuskatt í milliþrepi og nú er stefnt að því að fækka skattþrepum úr þremur í tvö. Á sama tíma var virðisaukaskattur hækkaður á mat og menningu.

Öll þessi skref miða að því að lækka skattbyrði á hina efnameiri en um leið var skattbyrðin heldur aukin á hina efnaminni. Og þetta er ein af orsökum þess að átök á vinnumarkaði hafa verið harðari nú á undanförunum misserum en mörg ár á undan. Almennur í landinu sér að þróun efnahagsmála er í rétta átt en líka að aðgerðir stjórnvalda snúast ekki um að velgengnin dreifist með réttlátum hætti.

Almennur í landinu sér líka ýmis dæmi þar sem útvaldir hópar njóta sérkjara. Nærtækt er að nefna sölu hlutabréfa í Símanum þar sem Arion-banki bauð þá hluti fáum útvöldum aðilum á sérkjörum, mun hagstæðari en bjóðast almennungu. Þetta er önnur ástæða þess að venjulegt fólk krefst kjarabóta og neitar að sitja uppi með svartapéturinn þegar öðrum eru afhent tromp á silfurfat.

Það ætti að vera forgangsmál íslenskra stjórnvalda að tryggja réttlátar leikreglur og gagnsæi í fjármálakerfinu, tryggja jöfnuð og rétta hlut hinna tekjulægru í öllum sínum aðgerðum. Þar erum við á rangri leið eins og sést á tölum um auðsöfnun hinna ríkustu, ríkasta eina prósentíð á fjórðung alls auðs á Íslandi. Jöfnuður er ekki einungis réttlætismál, hann skapar líka aukna hagsæld eins og komið hefur fram í nýjum skýrslum OECD um tengsl hagsældar og jafnaðar. Þetta snýst ekki einungis um hugmyndafræði og réttlæti, heldur líka skynsemi.

Öll þessi skref miða að því að lækka skattbyrði á hina efnameiri en um leið var skattbyrðin heldur aukin á hina efnaminni.

Hin hliðin

Brynhildur S. Björnsdóttir
stjórnarformaður

Miðað við fjölda mála sem hafa komið upp undanfarið þá virðist sem Ríkisskattstjóri sé nú í átaki við að innheimta virðisaukaskattskuldir í gegnum þriðja aðila. Árið 2010 var gerð breyting á 16. gr. laga nr. 50/1988 um virðisaukaskatt sem gerir það að verkum að krefja

Sykursala í Pakistan

Pakistan er í hópi stærstu sykurframleiðenda í heiminum og skiptir sykurframleiðslan gríðarlegu máli fyrir atvinnulíf í landinu. Sykkurreyr vex á um það bil 1,1 milljón hektara lands. Þessir bændur seldu sykur við vegarkant í Peshawar í Pakistan á mánudag. FRÉTTABLAÐID/EPÁ

Þróunaraðstoð verði minni, en landamærin opnari

Lars Christensen
alpbjóðahagfræðingur

Í síðustu viku fékk Angus Deaton, prófessor við Princeton-háskólann, Nóbelsverðlaunin í hagfræði meðal annars „fyrir greiningu hans á neyslu, fátækt og velferð“.

Angus Deaton hefur lagt gjörva hönd á að próa tæki, eða öllu heldur gögn, fyrir hagfræðinga til að greina hagþróun í þróunarlöndum eins og Indlandi, en hann hefur einnig gefið raunhæf ráð um hvað sé rétt að gera, og hvað ekki, varðandi þróunaraðstoð.

Kjarninn í skoðun Deatons á hjálparstarfi ríkisstjórna er að þótt þróunaraðstoð kunni að hjálpa til

við að leysa tiltekið vandamál þá styðji hún engu að síður fyrst og fremst stefnu stjórnvalda í þróunarlöndunum. Þannig koma í sumum Afríkuríkjum næstum 100% allra ríkistekna úr fjárhagsaðstoð vestrænna ríkja. Deaton telur þetta afar vafasamt þar sem það hjálpi einræðisstjórnunum að halda völdum og geri ríkisstjórnir í þriðja heiminum ónæmar fyrir þörfum og kröfum heimamanna. Með öðrum orðum: Helstu rök Deatons eru að þróunaraðstoð grafi undan lýðræðislega kjörnum stjórnvöldum, til dæmis í Afríku. Ef manni er bara afhent ölmusa frá stjórnvöldum á Íslandi, af hverju ætti maður þá að reyna að taka upp betri stefnu fyrir íbúa lands síns?

Svo Angus Deaton er mjög vantrúaður á þróunaraðstoð, ekki af því að hún virki ekki, heldur vegna þess að hún hefur verulega neikvæðar afleiðingar, hún grefur undan lýðræðislegum og móttæki- legum stjórnvöldum og þess vegna hefur þróunaraðstoð almennt tilhneigingu til að auka dugleysi og sóun ríkisstjórna og gerir afar lítið til að hjálpa því fólki sem er í neyð.

Vantrú Deatons á þróunaraðstoð hefur jafnvel fengið hann til að styðja, að hluta til að minnsta kosti, þá hugmynd að það væri betra að gefa fátækum peningana beint án milligöngu ríkisins.

Jafnähugaverð er sú staðreynd að Angus Deaton sér innflutning fólks sem mun mikilvægari drifkraft fyrir þróun en þróunaraðstoð. Þannig skrifar hann í bók sinni frá 2013, *The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality*:

„Áhrif búferlaflutninga til að draga úr fátækt eru mun meiri en frjálsrar verslunar. Fólk sem nær að flytja frá fátækum löndum til ríkra landa hefur það betra en heima og peningasendingar hjálpa fjölskyldunum sem heima eru. Slíkar peningasendingar hafa allt önnur áhrif en þróunaraðstoð, og þær geta eftir viðtakendurna til að gera meiri kröfur til ríkisstjórnar sinnar og þannig bætt stjórnarhætti frekar en að grafa undan þeim.“

Með öðrum orðum: Ef við viljum raunverulega hjálpa fólkinu í þróunarríkjunum ættum við í þróuðu ríkjunum að opna landamæri okkar fyrir fleiri innflytjendum. Það kæmi

okkur til góða og það kæmi íbúum þróunarlandanna til góða, og það myndi gera mun betur en þróunaraðstoðin.

Þetta kann að virðast róttækt, en staðreyndin er sú að æ fleiri hagfræðingar, þar á meðal ég, eru sammála þessu sjónarmiði. Annar mikilmetinn talsmaður afstöðunnar um „þróun með flutningum fólks“ er bandarískur þróunarhagfræðingurinn Michael Clemens sem hefur haldið því fram að við gætum tvöfaldað verga landsframleiðslu á heimsvisu ef við afnæmum allar hindranir á fólksflutningum í heiminum.

Þetta mun auðvitað ekki gerast, en verk Angusar Deaton sýna að við þurfum að gerbreyta því hvernig við hugsum okkur þróunaraðstoð sérstaklega. Þótt við eyðum gríðarlegum upphæðum í þróunaraðstoð – í hinum besta tilgangi – náum við ekki þeim árangri sem við gætum vonast eftir. Að því marki sem við viljum veita þróunaraðstoð ættum við að stefna að því að gefa beint til hinna örsnaudu í þróunarríkjunum og leyfa þeim fátæku að flytja til þróuðu ríkjana.

Óréttlæti virðisaukaskatts laganna

má þriðja aðila um virðisaukaskatt aftur í tímann, sem hann hefur inn-skattað í góðri trú frá rekstraraðila sem var með lokað virðisaukaskattsnúmer þegar viðskiptin áttu sér stað.

Á mannamáli þýðir þetta að heidarlegt fyrirtæki sem telur sig vera að skipta við heidarlegan rekstraraðila, móttækur reikning með virðisaukaskattsnúmeri og innskattar virðisaukann í góðri trú. Jafnvel yfir lengri tíma. Nokkrum árum seinna á hann á hættu að þurfa að endurgreiða virðisaukann

– af því aðillinn sem hann skipti við falsaði reikninga og lét sem hann væri að innheimta útskatt fyrir ríkissjóð. Fyrir utan að þurfa að endurgreiða virðisaukann sem óheidarlegi rekstraraðilinn þóttist vera að innheimta – þarf heidarlegi rekstraraðilinn (sem braut ekkert af sér) að greiða háa dráttarvexti aftur í tímann.

Breytir þá engu þótt heidarlegi rekstraraðilinn hafi sinnt upplýsingaskyldu sinni með því að senda inn verktakamiða ár hvert, með greinargóðum upplýsingum

um viðskiptin. Maður skyldi halda að eftirlitsskylda Ríkisskattstjóra væri það sterk að þegar hann fær upplýsingarnar á silfurfat – skuli viðkomandi vera stoppaður af. Ekki síst til að lágmarka skaða heidarlega rekstraraðilans sem heldur jafnvel áfram að skipta við hann í góðri trú.

En nei. Það er ekki þannig. Þriðji aðilinn ber alla eftirlitsskylduna, skaðann og sektina.

Það þarf vart að reifa það hér hversu röng skilaboð þetta eru og óréttlát við rekstraraðila sem stunda heidarleg viðskipti. Hér er

þriðji aðilinn látinn bera ábyrgð á öðrum aðila sem gerðist brotlegur við lögin. Brotlegi aðilinn myndar hins vegar enga skuld. Eins ótrúlegt og það virðist!

Þetta er því miður ekki eina dæmið um óskiljanleg lög er varða atvinnulíf. Þau lýsa því svo vel að þeir sem semja og samþykkja lögin hafa oft litla sem enga reynslu af því að reka fyrirtæki. En þá er það líka okkar að segja stans. Hingað og ekki lengra. Krefjumst lagabreytinga og rekstrarumhverfis sem refsar þeim sem fremja brotin!

Eigðu eða

leigðu starfsmanna-

búnaðinn.

Tölvur

Símar

Office 365

Þjónusta

Aukahlutir

VERT 1609

Kostir þess að leigja.

Þú greiðir fasta upphæð á mánuði í þrjú ár og því er ekki þörf að leggja út fyrir öllum kostnaði í einu. Kostnaður við hvern starfsmann verður þekktur og ábyrgð er á búnaðinum út samningstímann. Að samningstíma loknum er mögulegt að endurnýja búnaðinn.

Settu saman pakka sem hentar þér.

Nánar á www.ok.is/eigduleigdu - sala@ok.is

Opin Kerfi
- allt er mögulegt

Stjórnar- maðurinn

@stjornarmadur

Á hálum ís

Áhugavert var að horfa á viðtöl við lögmennta Kristínu Edwald og Brynjar Nielsson á Stöð 2.

Þau ræddu dómsniðurstöður Hæstaréttar í svokölluðum hrundmálum, nú síðast í Ímonmálinu. Þar voru þrjú fyrrverandi stjórnendur Landsbankans dæmdir til langrar fangelsisvistar, þrátt fyrir að héraðsdómur hefði áður sýknað þá.

Lögmennirnir voru sammála um að vinnubrögð Hæstaréttar í hrundmálum væru gagnrýniverð. Svo virtist sem minni sönnunarkröfur væru gerðar til ákærvaldsins í þeim málum en öðrum, engu líkara en að sönnunarbyrðinni hefði verið snúið frá því aldagamla viðmiði að sakaðir menn teldust saklausir uns sekt er sönnuð.

Kristín nefndi Ímonmálið. Þar hefðu stjórnendur farið að lánareglum bankans en þó verið sakfelldir á grundvelli „óskráðra reglna“. Þar væri rétturinn að brjóta gegn öðru lögmáli, að þessu sinni um skýrleika refsheimilda, en í því felst að fólk eigi kost á að kynna sér þær reglur sem gilda hverju sinni.

Brynjar nefndi Al-Thani-málið, en þar bjó Hæstiréttur til nýjan dóm, og byggði niðurstöðu sína í engu á héraðsdómi í sama máli. Það hefði orðið til þess að sakborningar hefðu í raun ekki hlotið áheyrn á tveimur dómstigum eins og reglur um áfrýjun eigi að tryggja.

Bæði voru sammála um að Hæstiréttur væri á hættulegri braut, og litlar líkur væru á að dómsúrlausnir sem þessar stæðust tímans tönn.

Létu þau að því liggja að það væri viðleitni réttarins til að sefa reiði almennings sem reði för frekar en gildandi lög.

Þau ræddu skipun Hæstaréttardómara. Bæði lýstu þau ánægju með skipan Karls Axelssonar, einkum vegna reynslu hans úr lögmennsku og af viðskiptalífínu, en slíkri þekkingu hefði hingað til verið áfátt.

Stutt skoðun á bakgrunni dómara á vefsíðu réttarins bendir til að þarna hitti þau naglann á höfuðið. Í Hæstarétti situr einsleitt fólk með sams konar bakgrunn (og af sama kyni).

Þar virðist vera bæði skortur á alþjóðlegri reynslu og praktískri reynslu úr viðskiptalífínu.

Er nema von að furðulegar úrlausnir geri vart við sig þegar viðfangsefnið er jafn framandi og viðskiptalífið virðist hæstaréttardómurinum? Nema náttúrulega að tilgangurinn sé að sefa reiði almennings.

2,5

PRÓSENTA MARKI EKKI NÁÐ

Hagdeild Landsbankans spáir því að verðbólga í október fari í tvö prósent, en hún var 1,9 prósent í mánuðinum á undan. Greining Íslandsbanka spáir óbreyttri verðbólgu. IFS greining spáir því aftur á móti að verðbólga í október fari niður í 1,6 prósent. Verðbólga skýrist helst af hækkingu húsnæðisverðs.

0,1%

HÆKKUN Á Á VÍSITÖLU
BYGGINGARKOSTNAÐAR

Visitala byggingarkostnaðar hefur hækkað um 0,1 prósent sl. mánuð. Hækkunina má aðallega rekja til 0,3 prósentu hækkingar vinnuliðar milli mánaða vegna nýsamþykkrar kjarasamninga málmíðnaðarmanna. Síðasta árið hefur visitala byggingarkostnaðar hækkað um 6,1 prósent.

20.10.2015

Þetta minnir um margt á stöðuna 2004-2005 þegar Seðlabankinn hækkaði vexti til að sporna gegn aukinni þenslu og verðbólgu. Á sama tíma leiddi aukin samkeppni á íbúðalánamarkaði hins vegar til þess að langtímavextir fóru lækkandi. Þá var það íbúðalánasjóður sem keppti við viðskiptabankana en í dag eru það lífeyrissjóðirnir.

Ásdís Kristjánsdóttir, forstöðumaður efnahagssviðs Samtaka atvinnulífsins.

Bjóddu gestum þínum og starfsfólki upp á fullkomið kaffi. Nespresso hefur þróað kaffivél sérsníðna fyrir smærri fyrirtæki. Við kynnum Gemini CS 220 Pro, kaffivél sem sameinar háþróaða tækni og byltingarkennda hönnun.

GEMINI | CS 220 PRO

FASTUS

Veit á vandaða lausn

Verið velkomin í verslun okkar
að Síðumúla 16. Opíð mán - fös 8.30 - 17.00

Síðumúli 16 • 108 Reykjavík • Sími 580 3900 • www.fastus.is